

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 131/2022 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti dotácií v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh nariadenia vlády“) sa predkladá v súlade so splnomocňovacím ustanovením § 15a zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení zákona č. 89/2020 Z. z. (ďalej len „zákon“) a je plnením bodu C.3. z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 762 z 5. decembra 2022.

Nárast miery inflácie ako dôsledok pretrvávajúcej mimoriadnej situácie v súvislosti s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine ale aj pandémie ochorením COVID-19 spojenej so zvýšením cien tovarov a služieb, ktorá sa zvlášť nepriaznivo prejavuje aj v prevádzkových podmienkach sociálnych služieb a zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately tým, že eliminuje manipulačný priestor v zdrojových možnostiach poskytovateľov na využívanie všetkých dostupných právnych možností v platných právnych úpravách o odmeňovaní na zvyšovanie úrovne odmeňovania, a tým aj na stabilizáciu zamestnancov v sociálnych službách a pri vykonávaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadeniach .

Účelom novo koncipovanej dotačnej pomoci je aj posilniť už realizované opatrenia inflačnej pomoci v oblasti dotácií v rámci odvetvovej pôsobnosti ministerstva vo vzťahu k poskytovateľom sociálnych služieb a vykonávateľom opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a ich zamestnancom (dotácia na energie, dotácia na odmeny, dotácia v rámci inflačnej pomoci). Neposkytnutie dotácie na stabilizačný príspevok v rámci inflačnej pomoci za ustanovených podmienok na úhradu nákladov na poskytnutie stabilizačného príspevku zo strany zamestnávateľov, zdravotníckym pracovníkom, opatrovateľom a iným odborným zamestnancom v pracovnom pomere by mohlo ohroziť pre deficit odborného personálu dostupnosť a udržateľnosť poskytovania sociálnych služieb a vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately týmto odkázaným osobám a spôsobiť, že sa mnohí ľudia ocitnú bez potrebnej odbornej pomoci a podpory alebo že budú výrazné obmedzená kvalita a možnosti odbornej pomoci a starostlivosti o deti v centrách pre deti a rodiny, ktoré nie je možné uzatvoriť ani vtedy, keď nebude dostatok odborného personálu, lebo deti sú umiestnené v zariadeniach preto, že sa o ne nemôžu z rôznych vážnych dôvodov starať ich rodičia resp. príbuzní či iné osoby.

Návrhom nariadenia vlády sa umožňuje, v rámci dotácie na podporu humanitárnej pomoci v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej aj ako len „ministerstvo“) poskytnutie jednorazovej dotácie v rozpočtovom roku 2023 na účely vytvorenia právnych podmienok

- na stabilizáciu zdravotníckych pracovníkov v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, u ktorých sa v rámci rozsahu poskytovaných odborných činností poskytuje alebo zabezpečuje zdravotná starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti, a to v súlade s § 12 ods. 1 písm. c) prvým bodom, § 16 ods. 1 písm. f), § 22, § 35 ods. 3, § 36 ods. 3, § 38 ods. 5 a § 39 ods. 5 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní

(životnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“); ide vo svojich dôsledkoch v odvetvovej pôsobnosti ministerstva o zariadenia dlhodobej sociálno- zdravotnej starostlivosti, ktorými sú zariadenie pre seniorov, špecializované zariadenie, zariadenie opatrovateľskej služby a domov sociálnych služieb,

- na stabilizáciu zdravotníckych pracovníkov v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately – centrách pre deti a rodiny pobytovou formou, ktoré poskytujú zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti,
- na stabilizáciu členov odborného tímu (zamestnanci, ktorí poskytujú psychologickú, sociálnu a inú odbornú pomoc deťom umiestneným v zariadeniach spravidla na základe rozhodnutia súdu a ich rodinám, iným plnoletým osobám napr. záujemcom o náhradnú rodinnú starostlivosť) alebo zamestnancov, ktorí zabezpečujú odbornú pomoc a starostlivosť v samostatne usporiadaných skupinách alebo skupinách v centrách pre deti a rodiny ktoré vykonávajú opatrenia pobytovou formou,
- na stabilizáciu opatrovateľov v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, zariadenie podporovaného bývania, denný stacionár, a to v súlade s § 12 ods. 1 písm. c) prvým bodom zákona o sociálnych službách,
- na stabilizáciu iných odborných pracovníkov, ktorými sú sociálny pracovník, asistent sociálnej práce, sociálny poradca, psychológ, inštruktor sociálnej rehabilitácie, špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, vychovávateľ, vychovávateľ pre osoby so špeciálnymi potrebami, asistent výživy, logopéd a pracovník pre rozvoj pracovných zručností v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, zariadenie podporovaného bývania, denný stacionár, a to v súlade s § 12 ods. 1 písm. c) prvým bodom zákona o sociálnych službách,
- na stabilizáciu opatrovateľov v rámci poskytovanej domácej opatrovateľskej služby, a to v súlade s § 12 ods. 1 písm. c) druhým bodom zákona o sociálnych službách

Z poskytnutej dotácie na stabilizačný príspevok pôjde o úhradu nákladov zamestnávateľa na vyplatenie stabilizačného príspevku pre zamestnanca na vyššie uvedených pracovných pozíciách, ktorý je v pracovnom pomere dohodnutom na ustanovený týždenný pracovný čas

- vo výške 4 000 eur, ak vykonáva pracovnú činnosť zdravotníckeho pracovníka, ktorým je sestra v centre pre deti a rodiny alebo v zariadení pre seniorov, špecializovanom zariadení, zariadení opatrovateľskej služby a domove sociálnych služieb,
- vo výške 4 000 eur, ak vykonáva pracovnú činnosť zdravotníckeho pracovníka, ktorým je fyzioterapeut v centre pre deti a rodiny alebo v zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, rehabilitačnom stredisku, domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení, zariadení podporovaného bývania a dennom stacionári,
- vo výške 3 000 eur, ak vykonáva pracovnú činnosť zdravotníckeho pracovníka, ktorým je praktická sestra – asistent v zariadení pre seniorov, špecializovanom zariadení, zariadení opatrovateľskej služby a domove sociálnych služieb,
- vo výške 3 000 eur, ak vykonáva pracovnú činnosť zdravotníckeho pracovníka, ktorým je sanitár alebo ak vykonáva pracovnú činnosť opatrovateľa v zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, rehabilitačnom stredisku, domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení, zariadení podporovaného bývania a dennom stacionári,

- vo výške 2000 eur, ak vykonáva pracovnú činnosť opatrovateľa, ak ide o zamestnávateľa, ktorým je poskytovateľ domácej opatrovateľskej služby,
- vo výške 2 000 eur, ak vykonáva pracovnú činnosť sociálneho pracovníka, asistenta sociálnej práce, sociálneho poradcu, psychológa, inštruktora sociálnej rehabilitácie, špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, vychovávateľa, vychovávateľa pre osoby so špeciálnymi potrebami, asistenta výživy, logopéda, pracovníka pre rozvoj pracovných zručností (ide o profesie spravidla v bezprostrednom priamom kontakte s prijímateľom sociálnej služby v rámci poskytovanej sociálnej služby) v zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, rehabilitačnom stredisku, domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení, zariadení podporovaného bývania a dennom stacionári,
- vo výške 2 000 eur, ak vykonáva pracovnú činnosť člena odborného tímu alebo ak ide o zamestnanca, ktorý zabezpečuje odbornú pomoc a starostlivosť v samostatne usporiadanej skupine alebo skupine v centre pre deti a rodiny ktoré vykonáva opatrenia pobytovou formou.

Navrhovaná výška príspevku pre jednotlivé pracovné pozície zohľadňuje okrem samotných možností štátneho rozpočtu riziko fluktuácie na jednotlivých pracovných pozíciách, náročnosť práce ako aj aktuálnu diferenciaciu odmeňovania.

Ak má zamestnanec, na ktorého má byť dotácia na stabilizačný príspevok poskytnutá, dohodnutý pracovný pomer na kratší pracovný čas, ako je ustanovený týždenný pracovný čas, navrhuje sa poskytnúť dotáciu v pomernej výške, určenej z výšky dotácie navrhutej pre príslušnú pracovnú pozíciu, ktorá zodpovedá tomuto dohodnutému kratšiemu pracovnému času.

Vzhľadom na mimoriadnu naliehavosť potreby riešenia stabilizácie zamestnancov v súvislosti s pretrvávajúcou mimoriadnou situáciou z dôvodu vojnového konfliktu na území Ukrajiny a jej dôsledkami na nárast miery inflácie a súvisiacu potrebu zmiernenia dopadov tejto mimoriadnej situácie aj na personálnu udržateľnosť zariadení dlhodobej sociálno- zdravotnej starostlivosti v odvetvovej pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa navrhuje sa, aby nariadenie vlády nadobudlo účinnosť dňom vyhlásenia.

Návrh nariadenia vlády je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, inými zákonmi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie. Návrh nariadenia vlády nebol predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky v súlade s doložkou vybraných vplyvov bude mať vplyv na štátny rozpočet, bude mať pozitívny sociálny vplyv a nebude mať vplyv na životné prostredie, ani vplyv na informatizáciu, podnikateľské prostredie, na manželstvo, rodičovstvo a rodinu a ani vplyv na služby verejnej správy pre občana.